

DE BUURT

DE SCHAAAL VAN DE TOEKOMST

Agnes Kant
Diederik Olders
Jan Marijnissen

DE BUURT, DE SCHAAL VAN DE TOEKOMST

Agnes Kant
Diederik Olders
Jan Marijnissen

Wetenschappelijk Bureau SP
© september 2008 SP

foto omslag: Joost van den Broek / Hollandse Hoogte
pag. 6-7: Rob Huibers / Hollandse Hoogte
pag. 14-15: Sake Rijkema / Hollandse Hoogte
pag. 20-21: Gerhard van Roon / Hollandse Hoogte
pag. 26-27: Werry Crone / Hollandse Hoogte
pag. 32-33: Sake Rijkema / Hollandse Hoogte
pag. 38-39: Rob Huibers / Hollandse Hoogte
pag. 44-45: Thomas Schlijper / Hollandse Hoogte
pag. 50-52: Stijn Rademaker / Hollandse Hoogte
pag. 56-57: Ton Poortvliet / Hollandse Hoogte

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	De Buurt, de andere hoeksteen	9
1	Zorg in de buurt	17
2	Een veilige buurt	23
3	Onderwijs in de buurt	29
4	Werken in de buurt	35
5	Meebeslissen over de buurt	41
6	Wonen in de buurt	47
7	Een buurt voor kinderen	53
8	Voorzieningen in de buurt	59

DE BUURT, DE ANDERE HOEKSTEEN

De publieke zaak heeft altijd twee ouders gehad: de overheid en de gemeenschap. Maar de publieke zaak is verweesd. Mede door de politiek van privatisering, vermarkting en verzelfstandiging is de overheid de laatste jaren tekort geschoten als hoeder van dat wat van ons allemaal is. Als gevolg van de toenemende individualisering voelen mensen zich minder betrokken bij de publieke zaak. Dat geldt voor de zorg, het onderwijs en de veiligheid in de buurt. Door uitverkoop en schaalvergroting zijn dergelijke publieke diensten steeds meer uit de directe omgeving van mensen verdwenen.

De ontzuiling in de jaren zestig en zeventig was tegelijk het startpunt van het tijdperk van het individu. De sterke sociale controle en de verzuilde identiteit werden als verstikkend ervaren. Door zelf de handen steeds meer af te trekken van de publieke sector, te snijden in de sociale zekerheid, en de georganiseerde solidariteit aan te tasten, heeft de overheid een 'ieder-voor-zich'-mentaliteit bevorderd. De neoliberale omgang met de publieke sector heeft ook zijn weerslag gehad op de publieke moraal. Het samen leven werd ontmoedigd, het eigen belang werd de norm. Mensen voelen zich steeds minder verantwoordelijk voor de eigen omgeving, er is een wegkijkcultuur ontstaan waarin mensen elkaar niet meer aanspreken. De betrokkenheid met elkaar nam af, de eenzaamheid, bijvoorbeeld onder ouderen nam toe.

HET WANTROUWEN GEORGANISEERD

De overheid heeft publieke diensten 'vermarkt'. De 'markt' is echter niet geïnteresseerd in het publieke belang, in solidariteit en menselijkheid. Die moeten vervolgens worden afgedwongen. Door meer regels,

voorschriften en protocollen. Minder bemoeienis van de overheid leidt dus niet tot minder, maar juist tot meer bureaucratie. De werkers, de infanteristen van de publieke zaak, krijgen te maken met georganiseerd wantrouwen, dat een intensief contact met mensen en een goede uitoefening van het eigen beroep onmogelijk maakt. Managers van publieke diensten staan lijnrecht tegenover de ervaringsdeskundigen uit de praktijk. Indicatie-, controle-, en verantwoordingsgekte hebben bezit genomen van de publieke sector.

STRAF VOOR KLEINSCHALIGHEID

Grootschalige huisartsenposten, voor de avond-, nacht- en weekenddiensten leken een goede oplossing voor de hoge werkdruk van huisartsen. Maar voor de patiënten bleek dit geen goede oplossing: de bereikbaarheid van huisartsen ging erop achteruit. De SP enquêteerde huisartsen die aangaven dat vooral op het platteland kleinschaligheid de enige manier is om een goede bereikbaarheid en beschikbaarheid van huisartsenzorg te garanderen. Helaas blijkt dat het deze artsen moeilijk wordt gemaakt als zij kleinschalige huisartsenzorg buiten kantoor tijd willen bieden. Ze verdienen dan minder en het is lastig afspraken te maken met de zorgverzekeraars. Door deze 'straffen' voor kleinschaligheid weg te halen, zijn huisartsen én patiënten beter af.

DE MENSELIJKE MAAT VERLOREN

Onder druk van bezuinigingen en concurrentie moesten voorzieningen steeds 'efficiënter' worden. Dat leidde tot schaalvergroting, in de hoop dat dezelfde diensten konden worden aangeboden voor minder geld. Dit bleek meestal niet het geval. Ondertussen is wel de anonimiteit toegenomen, en het directe menselijke contact afgenomen. In te grootschalige verpleeghuizen ontbreekt intimiteit, privacy, en huiselijkheid. Leerfabrieken met duizenden leerlingen slagen er niet in om scholieren de aandacht te geven die ze nodig hebben. In de jeugdzorg werken veel organisaties langs elkaar heen. De politie kan maar één derde van de beschikbare tijd besteden aan het veiliger maken van de samenleving. De beroepseer van de mensen die ons verzorgen en onze kinderen onderwijzen, onze huizen bouwen en onze veiligheid bewaken en onze buurten leefbaar maken is aangetast. De afstand tot de publieke voorzieningen heeft er toe geleid dat steeds meer mensen die voorzieningen niet meer als hún voorzieningen ervaren.

DE BUURT ALS BUITENKANS

De publieke sector moet worden verbeterd. Daarvoor biedt de buurt een buitenkans. De buurt is een goede schaal om de publieke zaak te organiseren. Kleinschalige voorzieningen in de buurt brengen de

menselijke maat in de publieke sector en maken veel bureaucratische controle en toezicht overbodig. De buurten moeten worden geïtaliseerd. Een levende buurt, met voldoende voorzieningen, waar mensen elkaar kennen en tegenkomen, vergroot de betrokkenheid en vermindert de anonimiteit. Een buurt waarin bewoners meer invloed en zeggenschap hebben, vergroot voor veel mensen het gevoel van verantwoordelijkheid voor de eigen omgeving.

Kies voor de schaal van de buurt. Vestig publieke voorzieningen voor onderwijs en zorg, veiligheid en arbeidsbemiddeling in de buurt. Daardoor wordt de afstand tot deze voorzieningen kleiner en de betrokkenheid van mensen groter.

Herover de publieke sector op de managers. Stel meer vertrouwen in de beroepseer van werkers in de publieke sector. Op deze manier kunnen we beter gebruik maken van de inzichten, ervaringen en intuïtie van leraren, thuiszorgwerkers, politieagenten en arbeidsbemiddelaars. Geef hen meer verantwoordelijkheid.

Kies voor de menselijke maat. Mensen helpen mensen. De directeur van een basisschool moet zijn leerlingen kennen. Thuiszorgwerkers moeten de tijd hebben voor een praatje. De buurtagent moet op straat aanspreekbaar zijn en weten wat er speelt in de buurt. Arbeidsbemiddelaars moeten werkgevers en werkzoekenden met elkaar in contact brengen.

Breng leven in de buurt. In een schone en veilige buurt, met kleinschalige voorzieningen, winkels en een bank, voldoende speelruimte en een leuk buurthuis, voelen mensen zich meer betrokken. Wie zich verantwoordelijk voelt voor het wel en wee van de eigen buurt, is ook betrokken bij de medebewoners in de buurt.

MEER GEMEENSCHAPSZIN GRAAG

Uit opinieonderzoeken van onder andere het Sociaal en Cultureel Planbureau blijkt dat mensen vrezen dat de maatschappij in de toekomst harder en meer individualistisch wordt, maar juist willen leven in een samenleving met meer solidariteit en gemeenschapszin. Zie bijvoorbeeld In het zicht van de toekomst. Sociaal en Cultureel Rapport 2004 en 21minuten.nl Editie 2007.

PRAKTISCHE OPLOSSINGEN

De individualisering van de samenleving is geen autonoom proces, maar ook een politieke keuze van politici die een beroep doen op het eigen belang, en concurrentie tussen mensen organiseren. De meeste mensen hechten echter veel waarde aan solidariteit, en willen leven in een samenleving waarin we op elkaar betrokken zijn. Niet als calculerende consument, maar als verantwoordelijke burger. Als buurman, verzorger en vrijwilliger. Als medeverantwoordelijke voor de buurt.

Als het goed gaat met de buurten, dan gaat het meestal óók goed met de mensen die er wonen. En andersom. In deze nota doen we een aantal voorstellen voor versterking van de buurten, als 'andere hoeksteen van de samenleving'. De staat kan en moet dit niet van bovenaf opleggen, maar moet wel zorgen voor de infrastructuur. Deze voorstellen bieden praktische oplossingen voor problemen die mensen op dit moment hebben. Ze richten zich voornamelijk op zaken die op wijk- en buurtniveau geregeld moeten worden.

1 ZORG IN DE BUURT

Bezuinigingen, grootschaligheid en marktwerking in de zorg hebben ertoe geleid dat de zorg is verschaald. Het georganiseerde wantrouwen dat gepaard ging met deze ontwikkelingen, heeft van mensen die in de zorg werken onderbetaalde formuliereninvullers gemaakt. Een kleinschalige, menselijke aanpak geeft de zorgwerkers beroepstrots; de patiënten krijgen zorg op een menselijke maat. De wijken en buurten lenen zich uitstekend voor het organiseren van zorg. Niet alleen vanwege de kleinschaligheid, maar ook omdat familie en buurtgenoten vlakbij zijn, zodat vrijwilligers gemakkelijker zijn te vinden. De mogelijkheid om oud te worden in je eigen buurt is een aangenaam vooruitzicht voor veel ouderen. Buurten waar mensen lang blijven wonen blinken ook nog eens uit in sociale samenhang.

KLEINSCHALIG, MAAR NIET DUURDER

Maximaal zes gehaktballen in een pan, dat is de menselijke maat. In Soest staat het kleinschalige verpleeghuis De Wiekslag midden in een wijk, naast een school. In dit verpleeghuis geen rolstoelen of rollators op de gang, maar uitzicht op spelende kinderen in het speekwartier. Geen lange kale gangen, maar huiselijkheid. In De Wiekslag wonen twaalf bewoners, ieder op een eigen kamer. De bewoners delen twee keukens. De kleinschalige aanpak zoals in De Wiekslag is niet duurder dan de grote verpleeghuizen. Kleinschalige verpleeghuizen maken minder kosten voor administratie en ondersteunende diensten. De verzorgenden hebben veel ruimte om hun werk zelf in te delen, dat bespaart op management. Omdat de lijnen kort zijn, kan de verpleging beter overleggen met familie en zo gezamenlijk zorgen voor een optimale zorg.

BRENG DE ZORG NAAR DE MENSEN

Ouderen hebben het recht op zelfstandige woonruimte en privacy, met in elke buurt op hen afgestemde zorg en voorzieningen. Ze moeten in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen, zorg op maat aan huis kunnen krijgen en betrokken blijven bij de buurt. In de zorg is behoefte aan meer autonomie, huiselijkheid en intimiteit. Meer sociale contacten, meer kleinschaligheid. Niet alleen ouderen, maar de hele buurt heeft baat bij zorg dichtbij.

Onze voorstellen:

- kleinschalige, intieme buurtverpleeg- en verzorgingshuizen, seniorenwoningen en aanpasbare woningen bouwen, en meer mogelijkheden bieden voor woningaanpassing. Zo wordt gedwongen verhuizing naar grootschalige verzorgings- en verpleeghuizen onnodig
- de thuiszorg fors uitbreiden, in plaats van afbreken zoals nu gebeurt. De thuiszorg moet vanuit de buurt worden georganiseerd
- de verantwoordelijkheid voor hulp en zorg thuis voor ouderen, chronisch zieken en gehandicapten in handen geven van buurtzorgteams van wijkverpleegkundigen. Deze zelfstandige thuiszorgteams krijgen volledige verantwoordelijkheid én de vrijheid om zorg en hulp te verlenen en te organiseren, van aanmelding en beoordeling tot uitvoering
- de vaak te ver afgelegen huisartsenposten vervangen door buurtgezondheidscentra, waar huisartsen samenwerken met de wijkverpleegkundige, de fysiotherapeut, maatschappelijk werker en psycholoog, die altijd bereikbaar zijn. Ook poliklinieken worden in de wijk gevestigd
- goed uitgeruste en laagdrempelige steunpunten in de wijk vestigen, waar mensen op leeftijd 24 uur per dag een beroep op kunnen doen. Voor het halen of eten van een maaltijd, het opgeven van klusjes en boodschappen en het krijgen van deskundig advies
- een consultatiebureau voor ouderen moet overal doodgewoon worden. Daarmee kunnen veel problemen worden voorkomen of in een vroegtijdig stadium ontdekt en aangepakt: van een eenvoudige woningaanpassing tot een vroege onderkenning van opkomende dementie
- hulpverlenende familieleden en vrijwilligers kunnen voor advies en bijstand op maat in de wijk terecht. Zonder de vaak verstikkende bureaucratie, die mensen eerder ontmoedigt dan aanmoedigt om zich voor een ander in te zetten.

BUURTZORG: SPIL IN DE BUURT

Buurtzorg Nederland is een organisatie die pas sinds december 2006 actief is in de thuiszorg. Al na een half jaar won Buurtzorg de Best practice award 2007 voor haar bijzondere werkwijze en kleinschalige aanpak. Buurtzorg zet zich af tegen de onpersoonlijke stopwatchzorg van de

grote thuiszorgbedrijven. De wijkverpleegkundige is de spil in de zorg in de buurt. Door te werken met kleine, zelfstandige teams en vaste groepen van cliënten ontstaat een goede band tussen cliënt en verpleegkundige. De wijkverpleging heeft bij Buurtzorg veel verantwoordelijkheden. Zij organiseren zichzelf. Dat betekent dat zij gerichtere zorg kunnen leveren en beter het werk kunnen verdelen. Buurtzorg werkt met een landelijke organisatie die de administratie doet voor cliënten. Dat is prettig voor cliënten en verpleegkundigen; zij kunnen zich bezighouden met het echte werk: zorg.

SAMENWERKING EN PREVENTIE

Huisarts Henk Veentjer werkt in zijn praktijk nauw samen met praktijkverpleegkundige Angela Meijer, die in dienst is van Thuiszorg Groningen. Officieel heet de samenwerking AIV: Advies, instructie en voorlichting. Doordat Angela veel meer huisbezoeken kan brengen aan – vooral – oude mensen is zij in staat de huisarts veel werk uit handen te nemen. Angela signaleert vroegtijdig vermagering, kleine kwaaltjes of wanneer iemand zichzelf niet goed verzorgt. Door tijdig op te treden kan zij voorkomen dat mensen een half jaar later met verergerde klachten bij de huisarts belanden. In Groningen is een intensieve samenwerking tussen huisarts en wijkverpleging. Helaas wordt dit initiatief bedreigd door de verkokering van de zorg. Thuiszorg en huisarts worden apart gefinancierd, waardoor deze succesvolle vorm van samenwerking op losse schroeven komt te staan.

2 EEN VEILIGE BUURT

Je buurt is een thuis, waar je jezelf veilig moet voelen en waar je kinderen veilig moeten kunnen opgroeien. Er is gelukkig steeds meer oog voor de problemen met de veiligheid in de buurten. Die extra aandacht is een goede zaak. Maar regeringen van verschillende kleur hebben de afgelopen jaren eenzijdig de nadruk gelegd op repressie. Crimineel gedrag moet hard worden aangepakt, maar met alleen repressie kom je er niet.

Overlast door bijvoorbeeld hangjongeren draagt bij aan een onveilig gevoel bij andere bewoners. Irritaties voorkom je niet door deze jongeren te criminaliseren. Samenscholingsverboden voor jongeren lijken tijdelijk effectief, maar je kunt niet bepaalde groepen jongeren blijvend verbieden elkaar in hun eigen buurt op te zoeken. Louter repressie werkt averechts.

CAMERA'S ALLEEN NIET GENOEG

De Britse overheid gaf miljarden uit aan cameratoezicht, en heeft de meeste camera's ter wereld. Toch wordt hier maar 3 procent van de overvallen opgelost. Doordat criminelen niet bang zijn om gefilmd te worden gaat ook de preventieve werking verloren. Van de beelden is maar liefst 80 procent onbruikbaar. De Londense hoofdinspecteur noemde dit veiligheidsbeleid een fiasco. Camera's kunnen wel goed worden ingezet. In Helmond bekijken en besturen stadswachten camera's tijdens de uitgaansuren. Zien zij problemen, dan nemen ze contact op met de agenten op straat, die zo kunnen ingrijpen voordat de situatie escaleert. Cameratoezicht is een techniek die het werk van agenten effectiever kan maken. Het moet niet een symboolmaatregel zijn ter vervanging van agenten.

AANSPREEKBARE WIJKAGENTEN

Door prestatiecontracten worden agenten gereduceerd tot bonnenschrijvers. Daarmee winnen ze geen respect in de buurt. En de bureaucratische rompslomp die bij dit afrekensysteem hoort kunnen ze ook prima missen. Er zijn wijkagenten, maar die worden teveel ingezet voor nooddiensten en evenementen, zoals voetbalwedstrijden. Dit gaat ten koste van hun uren in de buurt. Wijkagenten zijn snel op de hoogte van problemen, kennen jongeren die overlast bezorgen, kunnen hen direct aanspreken en eventueel de hulp van scholen en jeugdzorg inschakelen. Door méér wijkagenten in te zetten, ze de tijd te gunnen om de buurt te leren kennen en ervoor te zorgen dat zij in de wijk aanspreekbaar zijn, wordt veiligheidsbeleid niet alleen effectiever, maar ook menselijker.

Bij het aanpakken van overlast spelen bewoners zélf een belangrijke rol. Als de sociale samenhang in een buurt goed is, voelen bewoners zich gesterkt om anderen aan te spreken. Tegelijk moeten zij zich daarin gesteund voelen door een actieve en zichtbare wijkagent.

Onze voorstellen:

- buurthuizen vormen een centraal punt voor de veiligheid in de buurt. Hier zijn de buurtagent en het maatschappelijk werk te vinden. Hier kunnen mensen terecht met problemen
- 1.500 extra agenten op straat, door investeringen in buurtagenten, wijkteams en toezichthouders. Voorkomen moet worden dat nieuwe wijkagenten worden ingezet om tekorten elders bij de politie op te vullen
- wijkagenten weten welke ouders er onvoldoende in slagen om hun kinderen op te voeden. In dat geval wordt opvoedingsondersteuning geboden, zo nodig onder 'drang en dwang'.

3 ONDERWIJS IN DE BUURT

Kinderen brengen het grootste deel van hun tijd door op school. Vaak is er nog wel een basisschool in de buurt. Maar zodra kinderen naar het voortgezet onderwijs gaan, komen ze meestal terecht op grote en onpersoonlijke instellingen. Het onderwijs biedt echter veel mogelijkheden om de betrokkenheid van kinderen en jongeren bij hun buurt te versterken. Op wijkgebonden scholen kunnen juist de wat minder theoretisch aangelegde kinderen waardevolle praktijkervaring opdoen in de buurt. Bijvoorbeeld door hulp te bieden aan ouderen thuis, of in buurtverpleeghuizen. En respect verdienen van hun buurtbewoners, doordat zij bijdragen aan de leefbaarheid van de buurt.

TROTS

Vmbo-leerlingen van Scholengroep Den Haag gaven computerles aan ouderen uit Moerwijk. De ouderen konden zelf aangeven wat ze wilden leren. Dat ging bijvoorbeeld om een e-mail versturen, zoeken via Google en een foto plaatsen op FLATnet, een lokaal bewonersnetwerk. De cursisten zijn hier wijzer van geworden en de scholieren trots dat zij anderen wat konden leren én dat zij gewaardeerd werden door de ouderen.

DE WIJKGEBONDEN SCHOOL

Kleinschalige en wijkgebonden scholen (vooral in het vmbo) kunnen leerlingen de mogelijkheden bieden om ervaring op te doen met werk in zorg- en welzijnsinstellingen, in buurtonderhoud enzovoort. Door ook

op de school zelf leerlingen meer verantwoordelijkheden te geven, ontwikkelen ze meer dan nu de vaardigheden waarmee ze een bijdrage kunnen leveren aan de samenleving.

JONG VOOR OUD

Resion is een organisatie die bemiddelt tussen praktijkopleiding voor scholieren en de behoefte aan deze diensten bij ouderen. Voor alle ambachten geldt dat vakkennis in de echte wereld wordt opgedaan. In het voorstel van Resion melden ouderen zich bij een loket dat bemand wordt door scholieren van een beroepsopleiding. Bij het loket kan de oudere aangeven aan welke dienst behoefte is. Vervolgens gaat de school aan de slag om de klus te klaren. De vakkennis die is opgedaan wordt bij de ouderen in praktijk gebracht. Het contact tussen oud en jong leidt er toe dat het sociale leven in de buurt versterkt wordt.

Onze voorstellen:

- een maatschappelijke stage biedt jongeren de mogelijkheid om onder deskundige begeleiding praktische werkervaring op te doen. Dat kan in het buurtbeheer en buurtonderhoud, dat vergroot de mogelijkheid tot praktisch leren en bevordert de betrokkenheid bij de buurt. Dat kan door hulp in buurtverpleeghuizen, bij ouderen thuis
- leerlingen krijgen verantwoordelijkheid voor het onderhoud en schoonmaak van het schoolgebouw. Laat hen orde houden in en rondom het schoolgebouw
- leer jongeren zelf conflict op te lossen. Maak gezamenlijke afspraken over overtredingen en los conflicten op aan de hand van eenvoudige spelregels. Probleemjongeren krijgen intensieve begeleiding, ook door oudere leerlingen als mentor.

LEERLINGEN MEDEVERANTWOORDELIJK

Leerlingen van het Reitdiep College in Groningen zijn medeverantwoordelijk voor het runnen van de school. Ze zijn bijvoorbeeld tutor, bemiddelaar, kantinemedewerker of computerleraar en verdienen daarmee studiepunten. De opgedane ervaring komt in een document naast het reguliere diploma.

Voor zulke buurtbetrokkenheid moeten de scholen kleinschaliger worden georganiseerd dan nu. Dat gaat niet vanzelf, daarvoor moet een plan komen.

Onze voorstellen:

- in plaats van de 'fusieprikkels' wordt een 'kleinschaligheidstoets' ingevoerd. Scholen die erin slagen om kleinschalig onderwijs te geven, krijgen daarvoor een bonus
- elke school die een locatie in de buurt wil starten wordt financieel en organisatorisch ondersteund. Dit geldt ook voor initiatieven om een wijksschool te beginnen
- elke gemeente stelt vast wat het leerlingenaantal van een school moet zijn. Daarbij kan richtlijn zijn dat een basisschool niet meer dan 200 leerlingen heeft, en een school in het voortgezet onderwijs niet meer dan 600 leerlingen
- verkoop grote schoolgebouwen (bijvoorbeeld aan woningcorporaties) en bouw daarvoor in de plaats kleine scholen
- garandeer dat scholen hun zelfstandigheid behouden wanneer zij opgaan in een groter samenwerkingsverband in de regio, bijvoorbeeld als nevenvestiging.

'CORBULOWATCH'

Onder de naam 'Corbulowatch' surveilleren leerlingen in de pauzes rondom het Corbulo College in Voorburg en grijpen in bij ongeregelde of calamiteiten. Leerlingen van de school houden op het schoolterrein en in de buurt toezicht op orde en veiligheid en spreken hun medeleerlingen als dat nodig is aan op hun gedrag. Het effect ervan is merkbaar, voor de school, voor winkeliers en voor buurtgenoten. Er zijn meer scholen die leerlingen laten helpen bij het toezicht houden. Deelnemende leerlingen zorgen zelf voor continuering door nieuwe 'watchers' op te leiden en te begeleiden.

4 WERKEN IN DE BUURT

Veel te veel mensen zitten achter de geraniums, terwijl ze dolgraag hun bijdrage willen leveren aan de buurt en de gemeenschap. Ondanks meer dan 200.000 vacatures, staan er nog honderdduizenden mensen langs de kant. Gedeeltelijk arbeidsongeschikten, jonggehandicapten, langdurig werklozen en oudere werklozen vangen bot op de arbeidsmarkt. Laagopgeleiden, migranten en gedeeltelijk arbeidsongeschikten hebben grote problemen om aan het werk te komen. De geldverslindende reïntegratiebureaus werken niet.

VERLOS DE REÏNTEGRATIE VAN DE BUREAUCRATIE

De arbeidsbemiddeling moet opnieuw worden uitgevonden. Organisaties als UWV en CWI zijn grote bureaucratieën geworden, waar niet de mensen centraal staan, maar de regels, procedures en formulieren. Sinds de jaren tachtig is de sociale zekerheid voortdurend versoberd, door de toegang tot regelingen te bemoeilijken, de duur en hoogte van de uitkering te beperken of ze (tijdelijk) niet meer te koppelen aan de groei van de welvaart. Het geloof dat de markt beter werkt dan de overheid is ook de sociale zekerheid gaan domineren. Private reïntegratiebedrijven doen nu de arbeidsbemiddeling. De concrete resultaten van deze commerciële reïntegratie zijn volstrekt onduidelijk. Toch blijven de miljarden naar deze bedrijven stromen. De arbeidsbemiddelaar moet de werkzoekenden en de werkgevers kennen. De professionals van UWV en CWI moeten verlost worden van de bureaucratie, en hun werk met en tussen de mensen kunnen doen. De arbeidsbemiddeling en eventuele (bij-) scholing van werkzoekenden moet een taak worden van de gemeente. De schotten tussen werklozen, arbeidsongeschikten, mensen in de bijstand en zij die zonder uitkering zitten moet worden weggehaald.

Onze voorstellen:

- richt leer- en werkmaatschappijen in de buurten op die de taken van UWV, CWI en reïntegratie-bedrijven overnemen:
  - 1) arbeidsbemiddeling tussen werkzoekenden en werkgevers
  - 2) het geven van scholing en ontwikkeling van vaardigheden om de positie op de arbeidsmarkt te versterken
  - 3) het scheppen van werk in de (semi-)publieke sector in perioden van werkloosheid voor hen die (nog) niet geschikt zijn voor een private werkgever
- werken bij de leer-werkmaatschappij levert een loon op. Deelname aan opleidingen levert een toeslag op de uitkering op
- buurtorganisaties, scholen, sport- en andere verenigingen, maar ook bedrijven en instellingen in de buurt, bespreken met de leer- en werkmaatschappij de mogelijkheden voor werk; de bemiddelaars zoeken daar buurtbewoners bij.

DE 'CLEAN RIVER'-AANPAK

Elke dag gaan vier deelnemers – het zijn daklozen en verslaafden – van 'Clean River' in herkenbare kleding per bakfiets de Haagse Rivierenbuurt in met bezems, emmers en een dweil, om de buurt schoon te maken. Daarnaast voeren zij regelmatig kleine reparaties uit (losse stoeptegels, afgebroken takken, kapotte ruitjes). Aan het einde van de dag ontvangen zij € 17,50 en een warme maaltijd. Het initiatief komt van de buurt, en bewoners reageren heel positief. Verschillende bewoners verzorgen de middagmaaltijd. Voor de woningcorporatie worden portieken schoongemaakt. Voor ProRail worden de taluds van de spoorwegen, die langs de rand van de buurt liggen, schoongemaakt. De deelnemers zijn trots en de buurt is trots. Tientallen mensen willen deelnemen. Er is een wachtlijst. Niet door gebrek aan werk, maar door gebrek aan middelen om de dagelijkse vergoeding te betalen.

5 MEEBESLISSEN OVER DE BUURT

Beslissingen over voorzieningen in de buurt worden nu vaak over de hoofden van de bewoners heen genomen. Gemeenten beslissen over scholen, het rijk beslist over de zorg. Corporaties nemen besluiten over de woningbouw, korpsbeheerders over de veiligheid in de buurt. Als je verantwoordelijkheid vraagt van mensen voor de eigen buurt, dan moeten zij hier ook zeggenschap over hebben. Dit niet doen leidt tot cynisme en ondermijnt de overtuiging dat mensen hun eigen leefomgeving kunnen verbeteren.

VERTROUWEN DOOR VERTROUWEN

Om deze spiraal van wantrouwen te doorbreken, moeten mensen kunnen ervaren dat democratie méér is dan eens in de zoveel tijd naar de stembus gaan. Bewoners moeten meer zeggenschap krijgen over hun eigen buurt. Dat begint ermee dat de overheid bewoners vertrouwen moet geven. Er zijn verschillende mogelijkheden om mensen actief te laten participeren in hun buurt.

BUURTEN IN DE BUURT

Ook voor politici is de schaal van de buurt essentieel. SP'ers gaan regelmatig 'Buurten in de Buurt'; langs de deuren om met mensen te praten. Dat doen actieve leden in afdelingen, samen met onder andere gemeenteraadsleden en Tweede Kamerleden. Alleen op die manier kom je erachter wat de problemen van mensen zijn en hoe zij die ervaren. En het zorgt ervoor dat onze politici niet te snel gaan denken in grote structuren, en altijd de menselijke maat in de gaten houden. Al was het maar omdat ze zich regelmatig bij mensen aan de deur voor hun politieke werk moeten verantwoorden...

Ons voorstel:

- er komen wijk-, dorps- of buurtwerkgroepen met budgetten. Deze doen onderzoek in de buurt naar de problemen, behoeften en wensen onder de bewoners. Over de veiligheid, de voorzieningen, de woonomgeving, de verkeerssituatie en alle andere zaken die voor de buurt van belang zijn. Van daaruit komen voorstellen en suggesties voor verbeteringen. De gemeente is verantwoordelijk voor de randvoorwaarden, onder andere geld om besluiten ook echt uit te voeren.

OPERATIE ACHTERTUIN

‘Not in my back yard (NIMBY)’ is de naam van het verschijnsel dat mensen best inzien dat bepaalde overlastgevende voorzieningen nodig zijn, zolang het maar niet in hun eigen achtertuin is. In Groningen bedacht men zo’n tien jaar geleden dat voor de plaatsing van vijf van zulke voorzieningen (onder andere verslaafden- en daklozenopvang) de bewoners écht erbij betrokken moesten worden. ‘Operatie Achtertuin’ betrok inwoners vanaf het begin bij het lastige besluit. Zij mochten meedenken over criteria waaraan locaties moesten voldoen, werden goed én tijdig geïnformeerd en werden ook ná plaatsing betrokken in begeleidingscommissies van de instellingen, zodat zij het belang van de buurt aan de orde konden blijven stellen. Er was veel steun van de bewoners voor het uiteindelijke besluit – al was die steun natuurlijk niet unaniem. Veel bestuurders zijn bang voor het NIMBY-effect als zij bewoners betrekken bij moeilijke besluiten. Het Groningse voorbeeld laat zien dat als je bewoners serieus laat meedenken en meebeslissen het gevreesde NIMBY-effect juist minder wordt.

6 WONEN IN DE BUURT

De buurten vormen een buitenkans om de betrokkenheid met de samenleving op te bouwen. Om dat mogelijk te maken moet in alle wijken – niet alleen in de veertig wijken van het huidige kabinetsbeleid – segregatie en de afbraak van sociale samenhang worden tegengegaan. Het maatschappelijke belang daarvan is zo groot, dat dit niet kan worden overgelaten aan de woningbouwcorporaties, die zich steeds meer richten op het maken van winst en steeds minder op sociale woningbouw. De overheid moet meer zélf investeren in de openbare ruimte en de veiligheid op straat.

PROBLEEMWIJKEN DOOR VERWAARLOZING

Om bedrijfseconomische redenen zijn jaren geleden delen van het woningbezit van corporaties afgeschreven. Een op winst gericht bedrijf investeert liever niet in afgeschreven woningen, en mede daarom hebben woningcorporaties gedurende jaren slechts het wettelijk noodzakelijke onderhoud gepleegd. Zonder structureel onderhoud is de kwaliteit van woningen achteruit gegaan. Ook werden bijvoorbeeld plantsoenen 'onderhoudsarm' gemaakt; veel steen en weinig groen. Dit had tot gevolg dat buurten er steeds onaangener uit kwamen te zien. Mensen die het konden betalen trokken weg. Bewoners die niets te kiezen hadden bleven over. Zo leidde economisch handelen tot verwaarloosde wijken, met vrijwel uitsluitend sociaal-economisch zwakkere bewoners.

WONINGCORPORATIES BIJ DE LES

In de jaren negentig zijn de woningcorporaties door overheidsbeleid in de rol van winstmakende project-ontwikkelaar gedwongen. Zij hebben daardoor hun oorspronkelijke taak, zorgen voor voldoende sociale volkshuisvesting, uit het oog verloren. Corporaties zijn steeds meer dure woningen gaan bouwen, ten koste van sociale woningen. Door fusies halveerde het aantal woningcorporaties bijna. Deze grote corporaties kwamen steeds verder af te staan van de huurders en de buurten. Woningbouwcorporaties moeten 'bij de les' worden gebracht. Zij moeten zich meer gaan richten op hun kerntaken: het bouwen, beheren en verhuren van betaalbare huurwoningen. Corporaties moeten niet te grootschalig zijn en huurders moeten meer zeggenschap krijgen.

Onze voorstellen:

- maximeer de omvang van woningcorporaties tot 10.000 woningen
- versterk de inspraak van huurders op het beleid en de samenstelling van het bestuur van woningcorporaties
- woningbouwcorporaties kunnen op beperkte schaal maatschappelijke initiatieven buiten hun kerntaken oppakken, zoals de bouw van een brede school of buurthuis, op voorwaarde dat zij hun kerntaken op orde hebben. Deze initiatieven kunnen worden gefinancierd door de budgetten voor Stedelijke Vernieuwing en Grote Stedenbeleid samen te voegen in één nationaal wijkenfonds. Gemeenten en woningcorporaties kunnen een bijdrage krijgen uit dit fonds.

In Nederland worden steeds meer woningen gesloopt. Vooral in de naoorlogse stadswijken worden onder de noemer 'herstructurering' veel betaalbare huurwoningen vervangen door duurdere huur- en koopwoningen. Door het sloopgrage gedrag van woningbouwcorporaties neemt het aandeel betaalbare huurwoningen af. Een ander gevolg van de uitgebreide sloop is dat ook de sociale samenhang uit de buurt wordt gesloopt.

Woningcorporaties verkopen het liefst aantrekkelijke laagbouwoningen en woningen in aantrekkelijke wijken. Met de verkoop van deze woningen kunnen zij immers de meeste winst boeken. Het gevolg is dat het aandeel sociale huurwoningen in de aantrekkelijke wijken verder terugloopt.

Onze voorstellen:

- bewoners beslissen mee bij sloopplannen. Niet door een avondje mee te praten over een besluit dat al is genomen, maar door mensen vroegtijdig te betrekken en te laten meedenken
- woningbouwcorporaties moeten terughoudender omgaan met de verkoop van huurwoningen
- stimuleer Verenigingen van Eigenaren. Op dit moment is in hoogbouw een actieve Vereniging van Eigenaren (VVE) met een onderhoudsfonds verplicht. In laagbouw is hiervoor echter geen verplichting. Een gemengde organisatie van eigenaren en huurders wijst bewoners op hun gezamenlijke belangen.

SEGREGATIE BESTRIJDEN

Samen wonen is een voorwaarde voor een succesvolle integratie. Door het ontstaan van 'witte' en 'zwarte' buurten verliezen we elkaar echter uit het oog. Om verdere segregatie te voorkomen is meer regie door de overheid onvermijdelijk. Niet alleen in de 'zwarte', maar ook in 'witte' wijken moeten de woningen gevarieerder worden. Woningen in populaire wijken zijn duurder dan in wijken met veel sociale huurwoningen. In die populaire wijken hebben woningcorporaties de afgelopen vijftien jaar de huren vaak verhoogd, waardoor deze wijken onbereikbaar werden voor mensen met een lager inkomen.

Onze voorstellen:

- er worden veel meer sociale huurwoningen en goedkope koopwoningen gebouwd in 'witte' wijken
- de prestatieafspraken over de bouw van betaalbare huurwoningen in wijken die nu vooral bestaan uit dure huur- en koopwoningen worden aangescherpt en er komen financiële sancties op het niet nakomen van deze afspraken
- woningcorporaties worden verplicht om hun woningen in wijken met een laag aandeel sociale huur tegen aangepaste huren te verhuren aan huishoudens met een inkomen onder de huurtoeslaggrens
- het systeem van huurtoeslag wordt verruimd, zodat huishoudens met lagere inkomens meer toegang hebben tot 'witte' wijken
- in regio's met veel 'zwarte' wijken zijn gemeenten verplicht om een verordening voor de woonruimteverdeling vast te stellen, die gemengd wonen bevordert. Een voorbeeld van zo'n maatregel is het toekennen van een bonus-inschrijfduur voor woningzoekende migranten die reageren op een woning in een 'witte' wijk. Andersom kunnen autochtonen een bonus-inschrijfduur krijgen voor woningen in een 'zwarte' wijk. Particuliere verhuurders worden gestimuleerd om zich bij dit bonus-inschrijfsysteem voor woonruimteverdeling aan te sluiten.

7 EEN BUURT VOOR KINDEREN

Om van buurten levendige plekken te maken, moet de overheid de verantwoordelijkheid nemen om ruimte te scheppen om te leven. Te beginnen met kinderen. Omdat nieuw- en herbouw van wijken steeds meer is overgelaten aan marktpartijen of woningcorporaties die zich als marktpartij moeten gedragen, is er te weinig aandacht geweest voor de publieke ruimte in de buurt. Die levert immers niets op voor de aandeelhouders; een extra verkocht koophuis wel. De voorzieningen die er nog wel zijn, zoals jongeren-centra en speeltuinen, zijn verslechterd door jarenlange bezuinigingen op de mensen die zulke voorzieningen draaiende houden, zoals jongerenwerkers.

SPEELRUIMTE VOOR KINDEREN IN DE BUURT

Eén op de vijf kinderen speelt niet meer op straat. Dit komt niet alleen door de toegenomen concurrentie van televisie, computer, sportclubs en andere hobby's, maar voor een belangrijk deel ook door de afname van de mogelijkheden om buiten te spelen. De beschikbare ruimte wordt beperkter en de onveiligheid op straat neemt toe. Buiten spelen is niet alleen leuk voor kinderen; uit verschillende onderzoeken blijkt dat het ook belangrijk is voor hun gezondheid en ontwikkeling, zowel fysiek als sociaal-emotioneel.

Toename van het overgewicht bij kinderen is een zorgwekkende ontwikkeling. In sommige wijken is bij 15 tot 40 procent van de kinderen sprake van overgewicht. Buiten spelen kan een belangrijke bijdrage leveren aan het terugdringen van overgewicht bij kinderen. Buiten spelen is niet alleen belangrijk voor het individuele kind, maar ook van invloed op het gezin en de leefbaarheid van de buurt. Bovendien leidt het tot meer betrokkenheid van kinderen en ouders bij de buurt.

VOETBALVELDEN VOL AUTO'S

Hoe meer verkeer in een woonwijk, des te minder lichamelijk actief kinderen zijn, zo blijkt uit recent onderzoek van TNO. Het aantal auto's in Nederland is toegenomen van 5,5 miljoen in 1995 tot 7 miljoen in 2005. Volgens de Nota Mobiliteit zullen er in 2020 9 miljoen auto's zijn, met alle gevolgen van dien voor het spelen in straten en buurten. Parkeerruimte in de steden gaat meestal ten koste van speelruimte. Nu al zijn er 9.300 voetbalvelden aan geparkeerde auto's; in 2020 zullen dat 18.000 voetbalvelden zijn.

Onze voorstellen:

- ten minste drie procent van de oppervlakte van woongebieden moet worden bestemd voor speelruimte. Van deze norm wordt in Nederland nauwelijks de helft gehaald. Alleen door middel van een landelijke norm kan voldoende buitenspeelruimte voor kinderen worden gegarandeerd
- sportvelden horen in de wijk, en worden niet naar de rand van de gemeente verplaatst.

JONGEREN NIET UIT DE BUURT WEGPESTEN

Naast ruimte voor kinderen om te spelen is het ook belangrijk dat er ruimte is voor tieners en jongeren. In nieuwe Vinexwijken is soms nog wel nagedacht over speelplekken voor jonge kinderen, maar is er weinig rekening mee gehouden dat kinderen tieners worden. Ook jongeren hebben behoefte aan een plek in de buurt waar ze elkaar kunnen ontmoeten, op straat of in een buurtcentrum. Er is fors bezuinigd op sportclubs, waardoor de contributies omhoog zijn geschoten en kinderen van ouders met weinig geld moeten afhaken. Jongerenwerk en buurtcentra zijn voor gemeenten vaak een sluitpost. Met als gevolg dat jongeren verveeld op straat hangen. Zelfs als zij niets strafbaars doen, voelen andere bewoners zich daar ongemakkelijk bij, en dat draagt niet bij aan het gevoel van veiligheid. De reactie van veel gemeenten is repressie en weggagen (bijvoorbeeld met de 'Mosquito', een irritant piepend apparaat). Daarmee worden de problemen alleen maar verplaatst. En worden jongeren uit de buurt weggepest.

Ons voorstel:

- een jongerencentrum en jongerenwerk in de buurt.

VOORZIENINGEN VOOR KINDEREN, JEUGD EN OUDERS

De voorzieningen voor kinderen van 0 tot 4 jaar zijn nogal versnipperd. In de kinderopvang en op de peuterspeelzaal zitten voornamelijk autochtone kinderen, in de voorschool voornamelijk allochtone

kinderen. Om die segregatie tegen te gaan zou het goed zijn als kinderopvang, peuterspeelzaal en voorschool meer samenwerken, in één kinderopvangcentrum in de wijk.

KINDEROPVANG, PEUTERSPEELZAAL EN VOORSCHOOL

De meeste ouders maken gebruik van de kinderopvang om hun kind op te vangen als zij moeten werken. Kinderen kunnen hier van jongs af aan worden opgevangen, totdat ze vier jaar worden en naar de basisschool gaan. Daarnaast is er de peuterspeelzaal. Hier kunnen kinderen terecht vanaf de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar. De nadruk ligt hier op spelen en het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Van oorsprong hebben de peuterspeelzalen een sterke buurtfunctie, omdat het een ontmoetingsplek is voor de kinderen en hun ouders. Sinds de jaren negentig kennen we ook de voorschool, gericht op het vroegtijdig bestrijden van achterstanden bij kinderen vanaf 2,5 jaar. Er wordt gebruik gemaakt van gerichte educatieve programma's, die doorlopen in groep 1 en 2 van de basisschool.

In de jeugdzorg wordt door te veel en te bureaucratische instanties langs elkaar heen gewerkt. Deze organisaties moeten worden vervangen door laagdrempelige centra voor ouders en kinderen in de buurt. Daar kan bij (dreigende) problemen zo vroeg mogelijk hulp worden geboden en zo nodig worden ingegrepen.

Onze voorstellen:

- breng voorzieningen voor kinderen onder in kinderopvangcentra in de wijk
- zorg in elke wijk voor laagdrempelige ouder- en kindcentra, waar opvoedondersteuning, preventieve zorg, hulp aan huis, jeugdgezondheidszorg, de kraamzorg, de verloskundige zorg, de lactatiekunde en jeugdzorg allemaal in de buurt geregeld kunnen worden
- alle ouders krijgen vanuit het ouder- en kindcentrum opvoedondersteuning aangeboden. Alle kinderen worden gevolgd door de jeugdgezondheidszorg. Bij (dreigende) problemen wordt zo vroeg mogelijk hulp geboden en zo nodig ingegrepen. Komen ouders met hun kind niet opdagen op afspraken, dan gaat men op huisbezoek
- de ouder- en kindcentra werken nauw samen met huisartsen, ziekenhuizen, kinderopvangcentra, scholen, maatschappelijk werk, jongerenwerk en de politie.

8 VOORZIENINGEN IN DE BUURT

Winkels, banken, postkantoor en bibliotheek en cultuur dragen bij aan een levendige buurt. Deze voorzieningen kunnen ook de anonimiteit in de buurt verminderen. Alleen als mensen elkaar kennen en tegenkomen kan de betrokkenheid en de verantwoordelijkheid voor de buurt groter worden. Een bank of winkel om de hoek kan voor mensen die minder mobiel zijn het verschil betekenen tussen zelfstandig of afhankelijk zijn. Natuurlijk is niet álles in de buurt: ziekenhuisvoorzieningen, gespecialiseerde winkels, of het strand. Daarom is ook een andere voorziening in de buurt belangrijk: mobiliteit.

WEG UIT DE BUURT

De buurt moet bereikbaar zijn. Naast goede voorzieningen voor fietsers en automobilisten (een goed en veilig wegennet en voldoende ruimte om te parkeren) moet ook het openbaar vervoer in de buurt specifieke aandacht krijgen. Openbaar vervoer in de buurt is onmisbaar, voor jongeren, ouderen, gehandicapten en mensen zonder auto.

BEWONERS IN ACTIE VOOR 'NAVELSTRENG'

Bus 77 in Rotterdam-Zuid werd 'de navelstreng van Zuid' genoemd, omdat hij voor bewoners van de wijken Charlois, Pendrecht en Zuidwijk een belangrijke verbinding was naar ziekenhuizen, markten en winkels. In 2004 ging de bus anders rijden vanwege bezuinigingen. Bewoners startten een actie, gesteund door de SP, om de bus terug te krijgen. In de zomer van 2008 was het eindelijk zover: de bus, nu met nummer 63/64 reed weer.

Onze voorstellen:

- binnen iedere woonzone wordt een minimumaanbod van geregeld vervoer gewaarborgd. Er komt een maximale afstand waarbinnen zich minimaal één vertrekplaats van openbaar vervoer moet bevinden. In steden bijvoorbeeld op maximaal 500 tot 700 meter afstand van ieder huis
- op- en uitstappunten worden regelmatig bereikt. Er zijn minimaal 2 tot 4 ritten per uur, zodat niemand te lang op een bus, tram of trein hoeft te wachten. Vertrek- en aankomsttijden moeten betrouwbaar zijn.

BUURTCENTRUM

Het is van belang dat er een plek is in de buurt waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Waar activiteiten georganiseerd kunnen worden, buurtfeesten, bewonersavonden van de buurtwerkgroep, voorlichtingsavonden, en culturele activiteiten.

Onze voorstellen:

- de buurt heeft een buurtcentrum
- het buurtcentrum is de spil voor buurtactiviteiten
- kunstenaars kunnen ingeschakeld worden, voorstellingen geven en culturele initiatieven ontwikkelen voor de rest van de buurt, zoals bijvoorbeeld buurtfestivals
- er komen meer wijkbibliotheken.

DE BUURTONDERNEMER

Een ondernemende buurt kan niet zonder ondernemers. De winkel in de buurt heeft een belangrijke functie. Het is prettig dat je boodschappen om de hoek kunt doen, maar dat is niet het enige. De winkelier heeft ook een sociale functie, en is soms de praatpaal van de buurt.

Helaas verdwijnen kleine winkeliers de laatste jaren steeds meer uit de buurt. Onveiligheid, een overvloed aan regels, de oprukkende koopzondag en oneerlijke concurrentie van grote ketens en gigantische winkelcentra maken het voor veel kleine winkeliers haast onmogelijk het hoofd boven water te houden. Ook buurtsupers hebben het niet makkelijk. Vele verdwijnen. Vooral in de kleine dorpen en de oude wijken in steden zijn de bewoners daar bepaald niet gelukkig mee. Er verdwijnt een stuk gemak uit de wijk, maar ook de dagelijkse sociale ontmoetingsplaats in de gemeenschap is weg.

Het onbeperkt toelaten van nieuwe prijsstunten heeft een desastreus effect op de buurtsuper.

Gemeenten moeten daarom de behoefte aan grotere winkels altijd afzetten tegen de leefbaarheid in de buurt. In sommige gevallen zal dit betekenen dat de gemeente bepaalde supermarkten moet tegenhouden. Het belang van de buurten gaat dan boven het commerciële belang. Met het verdwijnen van een winkel verliest de buurt namelijk ook een stukje van haar ziel.

BUURTSUPER SPECIAAL

Buurtsuper Speciaal zijn buurtsupers die worden gerund door een zorginstelling. In de winkels werken mensen met en zonder beperking. De winkels voorzien in een enorme behoefte: mensen met een beperking hebben zinvol werk en nemen deel aan de samenleving en de leefbaarheid van het dorp of de wijk krijgt een enorme impuls door de buurtsuper. Buurtsuper Speciaal is een samenwerkingsproject van Vilans, Talant, Spar en Prisma Food Retail.

Onze voorstellen:

- bij de onderhandeling over vestigingen van supermarkten in een gemeente worden afspraken gemaakt over het openhouden, of openen van filialen in buurten
- stop de sluiting van postkantoren in de wijken
- samenwerking met banken en het postkantoor moet gestimuleerd worden zodat zowel de winkels als de andere voorzieningen overeind blijven
- we stoppen met het bouwen van gigantische winkelcentra aan de randen van steden. Deze centra beconcurreren kleine winkeliers op een manier waar deze sociale ondernemers nooit tegenop kunnen. De schaalvergroting van de supermarkten wordt begrensd door herinvoering van een maximumoppervlak
- het aantal koopzondagen wordt beperkt. Kleine ondernemers hebben niet de buffer om nog een dag extra personeel in te zetten. Teruggeregpen moet worden naar het originele uitgangspunt van de regeling voor koopzondagen: om toeristen te bedienen, niet om toeristen te trekken
- kleine ondernemers met financiële problemen kunnen waar mogelijk worden vrijgesteld van gemeentelijke belastingen
- ook voor ondernemers komt er een huurcommissie, waar zij kunnen aankloppen als de huur van hun pand na afloop van het contract of herstructurering ineens sterk stijgt
- bij herstructurering van wijken moet een vast percentage aan panden worden vrijgemaakt voor kleine zelfstandig ondernemers met een buurtfunctie. De behoefte van bewoners is medebepalend voor de keuze.

SP.